

10 **ΦΥΛΛΟ**

աճանեցուն որոնք ձեր
ն : Կ'երգէնում այս
րայ , այս կտարոյս

անուշամոր հողին, ցերեկներն չբե-
ղովեման եւ գիշերներն խաղաղու-
թեան վրայ, թէ չսաստաւաները գոյա-
թիւն չունին: Եւ չա՛տ լաւ գիտեմ ա-
սիկա, որովհետեւ ես ալ անանցմէ եմ:»

Ամբարիլիս հովուներն կը յայտնէ
ան իր ցաւը՝ այն երջանկութեան հա-
մար որ իրմէ խուսած է, եւ կը պարզէ
իր երազը:

«Ա՛հ, այժմեմ'ը, երկու մարմին
ըլլալ եւ մէկ հողի կազմել, խելայե-
ղօքն անձնատուր ըլլալ իրարու համ-
բայրներու սուրբ եւ խորհրդաւոր գին-
ութեամբը արբելի, — եւ քաղցրու-
թեամբ մեծնիլ, ու գերեզմանէն ան-
դին, մահուան մէջ սիրել զիրար, ինչ-
քան լաւ պիտի ըլլար: Ինչո՞ւ համար
չսաստաւաները յանկարծ կեցուցին զիս
այն երջանկութեան տեմին վրայ ուր
պիտի ապրէի եթէ անանց չըլլայի:»

Ալ չափի տեսած է. մարդ այդքան
միամիտ չի կրնար ըլլալ: Ու Այծեմար-
ըն վերջին հարուածը կուտայ. — «Չա-
ստաւանները. մտի՛կ ըրէ զանոնք, քե-
զի կը խօսին ճշմարիտ չսաստաւանները,
անոնք որ աշխարհի ճշմարիտ տէրերն
են: Հա՛լին մէջէն կ'անցնին անոնք,
կոտակին մէջ կը մրմնջեն, թաւախիտ
անտաւանները լեցուն են անոնց խօսքե-
րով, ու ընտելութիւնը կը կրկնէ անոնց
հապտորէի պատուէրները: Մտի՛կ ը-
րէ, անոնց ձայնն է որ կ'երգէ զե-
փեւաններուն մէջ, անոնց նայուածքն է
որ կը փայլի չոչոչողուն երկնքին վրայ: Եւ
անոնց օրէնքը սէքն է, քարունն է
անոնց տաճարը, եւ վարդենի, մրտե-
նին ու խոտի չուլի են անոնց քու-
մերը: Մտի՛կ ըրէ անոնց. անոնց խօսքը
նուիրական է, ու իրարու մէջ կրկնած
բառերին՝ կաղցրութիւն ու կենդանարար
են. եւ այդ չսաստաւանները ձեզի կ'ը-
սեն որ երջանիկ ըլլաք:»

«Չսաստաւանները, աղա՛թ, լոյսով
լեցան մեծ արտերն են, ցերեկին պայ-
ծաւութիւնն է, ցօղն է, գիրգ թմուռ-
թիւնն է որ անուշ ու խորհրդաւոր
զգացմանները կը զրուցէ շինող հա-
սին: Իրիկունը՝ անտաւաններն իշխող
անդորրութիւնն է, ու սովորէ վերջա-
լոյսերուն եղիւթեան մէջ՝ չուլանե-
րուն ու հրաշունկներն իրարեցող ա-
նիւշ ու չսաստաւաններն է: Ամբարիլ
զիշերներու խառնիչ չունէն է. բու ո՛ր մը
է, Տաճար. կո՛յս, քու գիշերցութիւնը
է: Չսաստաւանները, խորին եւ վսեմ
զգացմաններն է որ կ'ուսնցնէ աւելը եւ
կը ստատաւանէ երկրը իր տիրոջ եւ սի-
րականին՝ արեւուն՝ համարյոյններուն
տակ: Անա՛ չսաստաւանները, ճշմարիտ
չսաստաւանները: Միւս ամենքը կը սր-
տեն: Ու ձեր Դիտար այնչափ իրաւունք
չունի ձեր ազօրէններուն, որքան մա-
հացու սրաքներով նախանձոտ լիլիսը,
կամ ձեր ոտքերուն տակ գլորող ա-
նորդ զայլախաղը:»

Երկու սիրահարները համազուծ են.
բայց այժմեմորդ տակին կ'ընէ: Դիտար
ձայնը կ'զգծելով, աստաւանները կը թու-
զու Տաճարէն քուրմը, որ կը խոստո-
վանի իր խաղաղութիւնը եւ Ամբարիլիսը
կը թողու զինքը սիրով հովին: Այժե-
մարդը իրարու կը միացնէ երկու երի-
տասարդները սա խօսքերով.

«Թողուցէ՛ր որ ձեր մէջը երգէ ձեր
քսան տարիներուն ձայնը. զինովցէ՛ք
ծաղիկներովը, երգայտ երկնքովը,

զարուստովը. ազաա ու խորիտ եղի՛ք
ինչպէս թռչունը որ կ'անցնի, անընդա-
մին սաստաւանտ բոյրերովը արբելի եւ
դէ՛ք. քաղցէ՛ք, սէրը արտաբերուի մէջ
եւ երիտասարդութիւնը ճախանուղ
վրայ. եւ եթէ չսաստաւաններ կան,
չսաստաւանները պիտի ժպտին ձեզի:»

Արտաքին լուրեր

Ֆ Բ Ա Ն Ս Ա

Հանրապետութեան նախագահը ներ-
կայ գտնուեցաւ այն հանդէպին որ կաղ-
մակերպուած էր ի նպատակ Մատակա-
գարի վերաբեր զինուորներուն:

Նախագահը լանտայն մը մէջ նստած
գնաց հանդէպին, իրեն հետ ունենալով
թուռնիէ զօրավարը եւ Մորո հրամա-
նատարը:

Երկրորդ կառքի մը մէջ կը գտնուե-
ին օրիորդ Յոս, նախագահին աղջիկը,
եւ Պուլոֆուս հրամանատարը:

Նախագահը յարգանքով ողջունուե-
ցաւ ճամբուն վրայ գտնուած անցորդ-
ներուն կողմէ:

Պ. Յէլիքա Յոսը ընդունեց հանդէսը
կաղմակերպող յանձնարարները, յետոյ
նախագահը բազմեցաւ իրեն յատուկ
բեմը եւ անմիջապէս սկսաւ հարցնա-
սիրական եւ երաժշտական ընկերու-
թիւններու տողանցութիւնը, որոնց մի-
ացած էին նաեւ Բարիզ գտնուող Մա-
տակապարտի զինուորները:

Սուրբ բազմութիւն մը ներկայ էր
այս հանդէպին եւ մեծ հետաքրքր մը եղած
կ'ենթադրուի:

ԲՈՐԹՈՒՆԻԱԼ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Բորթուկալի թագաւորը, որ պտոյտի
կռած է Եւրոպայի զանազան երկիրները,
որոնք էր նաեւ Իտալիա երթալ եւ աշ-
քուութիւն մը տալ Իտալիոյ արքունի-
քին, մահաւանդ որ Ումպիլթօ թագա-
ւորը Տոն Գալլուս թագաւորին մօրեղ-
բային է: Բայց ահա կը ծանուցուի թէ
Բորթուկալի թագաւորը վերջնապէս
հրաժարած է Իտալիա ընկելը ուղեւ-
ութեանէն:

Պատահաբար վատիկանն է:

Իտալիոյ թագաւորը այժմ Մոնցա
կը գտնուի, եւ Բորթուկալի թագաւորը
կ'ուզէր հոն այցելութիւն տալ իր մօր-
եղբորը, եւ ապա Հռոմ երթալով՝ այ-
ցելութիւն տալ Պապին: Պապին բացո-
րու է անդառնալի սկզբունքն է որ այն
կաթոլիկ վեհապետները կամ իշխա-
նները որոնք Հռոմ կուգան, նախ պէտք
է իրեն այցելութեան գտն եւ յետոյ
այցելութեան երթալ արքունիքին, եթէ
ոչ, չընդունիր զանոնք: Ստոր համար
է որ Աւստրիոյ կայսրը, Յոսան-Եւրոպէ,
զեւ այցելութեան գացած չէ իր դաշ-
նակցին, Ումպիլթօ թագաւորին:

Բորթուկալի թագաւորը Մոնցայի
մէջ կ'ուզէր տեսնել իր մօրեղբայրը, եւ
յետոյ Հռոմ երթալ, որով մայրաքաղա-
քին մէջ առաջին անգամ Պապին այցե-
լած պիտի ըլլար:

Հիմակ, կ'ըսեն թէ Ումպիլթօ թա-
գաւորը տակնուվրայ ըրաւ այդ բոլոր
հաշիւները, լուր զրկելով Բորթուկալի
թագաւորին որ զինքը կ'ընդունի Հռոմի
մէջ միայն, եւ ոչ թէ Եւրոպէ տեղ. «Կա՛մ
Հռոմ, կա՛մ ոչ մէկ տեղ»:

մեծ գոհակցութիւնը յայտնեն թագաւորին
այս ընթացքին համար:

Պ Ի Պ Ա

Թայիլանդի կ'ուղարկուի թէ ապա-
տաւանները կ'ըսեն թէ հիմա հրամա-
նուած են որ ձեր յարձակում կրեն չի
պատերազմին ուղի ցրուին:

Ապաւանդները աւերկ են Սանթա-
Տոմինիոյ երկրամասին:

Կատալոն մը մը գծէն դուրս ելեր է
եւ հնոցապաշտ ալ մուտք է:

Վերջին տղա-գոյններէն 100 հոգիէն
աւելի մեռած կայ:

ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Բարիզ, 17 հոկտեմբեր

Պ. Տիւքա Եւրոպէն ընդունեցաւ Բա-
թիւնեան հաստատութեան. տըթ. Ռու-
զեր-ստօրէն:

Պարիզ, 17 հոկտեմբեր

Նոր նախագահները երգունիւն ըրին
եւ յետոյ խորհրդի նստեցան: Նախորդ-
ները թագաւորին ընդունուեցան եւ
հրաժեշտներ տուին:

Պարիզ, 17 հոկտեմբեր

Գերմանիոյ խորհրդին Մէջ հասաւ
եւ այցելեց Գերմանիոյ հաստատութիւն-
ները:

ԴԵՍՈՒԴԵՆ

Լոսան՝ 17 հոկտեմբեր. Լոսանի դատա-
ւաններէն մին այս օրերս դատ մը տե-
սաւ որուն վրայ տեղեկութիւններ տալ
գուցէ անօգուտ չէ անոնց համար որոնք
զիտաւորութիւն կ'ունենան Լոսանի
երթալու: Եւրոպայի խորհրդայնութեան մը
վրայ է զոր ի գործ կը դնեն Լոսանի
ստիւդիաներէն ուսմը երբ օտարական մը
զայ իրենց:

Այդ օտարիչները բռնի բան կը ծա-
խեն երբ իրենց օտարական յաճա-
խորդներուն: Զոր օրինակ երբ յաճա-
խորդ մը կուգայ խանութը ամբողջութե-
կամ մօրուքը կտրել տալու համար,
ստիւդիոյ քաղաքապետութեամբ զանա-
զան հոտեր եւ քա՛հներ կը լցնէ մար-
դուն մազերուն եւ մօրուքին, քանի մը
կաթիլ վէճէն լաւ օր օր օր օր օր օր օր օր
այս 30 կամ 40 ֆրանք կը պահանջէ
մարդէն: Երբ մարդը բողբոքէ, կը պա-
տախտանէ թէ իրեն համար յատկապէ-
ս չիլը բացած է, հետեւաբար պարտա-
ւոր է ամբողջ չիլին արծէքը վճարե-
լու, եւ եթէ ուզէ՝ կրնայ բացուած
չիլը միտայն տակի: Օտարական յա-
ճախորդը կը հաստատէ եւ կը կարծէ թէ
այդ երկրին ստիւդիաները մարդէն է
ու կը վճարէ. հակառակ պարտաւորին
ստիւդիոյ կը սպանայ ըսելով որ ոստի-
կան պիտի կանչէ:

Բանի մը օրառաջ Սիլվիոյ մը,
Լոսանի Կալիֆուս անուն, Լոսանի կու-
զայ եւ այդպիսի խորհրդայն ստիւդի-
ոյ մը կը հանդիպի Մարգեր Կարել կու-
տայ եւ իրմէն 37 ֆրանք 50 օտարիկ
կը պահանջեն: Կուտացին անոնց վա-
րաները ինք օրինակ մը կը կանչէ ու
ստիւդիոյ կը յանձնէ անոր:

Քննութիւնն ու կը բացուի եւ կը
տեսնուի որ այս ստիւդիոյ նմանօրինակ
անթիւ խաղաղութիւններ ըրած է եւ

զեր ուրիշ շատերու, ասիկ դատ նաեւ
իր յաճախորդներուն վերաբերմանը
պրպակով զրպաններուն մէջ գտնուած
ներս ալ գողցեր է:

Թո՛ղ ճամբորդները ասիկա գիտցած
ըլլան:

—Չափաւոր էր Գերմանական
պղտիկ քաղքի մը դատարանը այս օրերս
դատ մը տեսնուեցաւ որուն միջոցին
երկու մը գործողութիւն մը տեսնուեցաւ.
ժամ տեսնց: Դատարարը եկած էր
փայտաւանդի մը եւ աստղազարդի մը
միջեւ անվճար միացած դաւաններու
պատճառաւ: Փայտաւանդը մեռնելով
անոր այրի կինը դատի կանչուեցաւ եւ
պարտաւորեցաւ դատին հազար երկու
հարիւր վիճելի կէտերուն մասին զատ
զատ երդում ընել: Այս երդումը իրմ-
բաղքուած էր քան թէ թղթի վրայ
մանր տառերով եւ դատական այդ գոր-
ծաղութեան կատարումը երեք նիստ
գրաւեց:

—Մահաւոյժի նոր յե. Զինացիները
ճանուցում ընկելու մասին կ'երեւայ որ
ամբողջութեամբ անկի վարպետ են:
Հետեւեալ պատմութիւնը գրեթէ կը
հաստատէ ասիկա:

Ժամանակէ մը ի վեր Բէլգիին երկու
կատակերգութեան թատրոններ իրարու
մէջ բռնու մրցում մը կ'ընէին: Անոնց-
մէ մէկուն անօրէն ծանուցումի հան-
ճարել միջոց մը խորհեցաւ. երկու հո-
գի Բէլգիին ամենէն բազմամարդ թա-
ղերուն մէջ հանրակառք կը նստին, ի-
րարու զիմաց կ'անցնէին եւ կը սկսէին
բարձրաձայն խօսիլ քաղքին թատրոն-
ներուն վրայ: «Երեկ զիշեր Զինի-սինի
թատրոնը գալիս» կ'ըսէ մին անտարբեր
կերպով մը միւրին: «Ինչ զարմանալի
դաշտարար, կը գոչէ միւսը, առ թուո-
րուն ալ երթալի՛ք տեղ է, ինծի հետ
Լոսանի մէջ թատրոնը գալու էիք, ա-
նանկ աղէկ զբոսնեցա՛յ որ» եւ մարդը
կը սկսէ հիսաբանել կերպով նկարագրել
թատրոնիստը մինչեւ որ հանրապա-
քին պաշտօնեան կուգայ տոնակ տա-
լու. այն ատեն երկու ընկերները կը
գոչեն. «Վա՛յ, սխալ հանրապառք նրա-
տե՛ր ենք» ու կուգը կայնցնել տալով
կ'իջնան... ուրիշ հանրակառք մը կը
նստին:

ՀԱՅՐԵՆԻԲ-ՕՐԱՅՈՅՑԸ

1895
Շաբաթ 7 Հոկտեմբեր (Հ. Տ.)
49 (Ն. Տ.)

Տ. Թ. Հ. ՌԵՄԻՆԻ. 1343
Թուական Հինգեթի 1313 ձեմպիւկ էվկէ 1
Սկէյի Մալիէ 1311, Թըլթի էվկէ 7

92. Սրոց եօթանասուն եւ երկու աշակերտացի
Բիւստոսի:

Կէս Օր 6.25

ԱԶԳ. ՀԻՄՆԵՐԱՆՈՅ

Հոգաբարձութիւնն պարտ կը համա-
րի ծանուցանել պատուարժան հասարա-
կութեան թէ Մարտիկ էֆ. Շիրինեանի
միջոցաւ ի նպատակ հաստատութեան
հրապարակ եղած սիկաւի թղթի կող-
քերուն նմանութիւնը ունեցող թղթեր
սկսած են վաճառուիլ ի հրապարակիս,
զոր կարելի է ազգայինք մանր անոնց
ուշադրութեան գնած ըլլան իր շի-
ւանդանցին սեպական թուղթը:

Զայս ի դիտութիւն եւ ի զղուշու-
թեամբս իմով, կը խնդրուի բարե-
ազգայիններէ ՈՒՆԻԴՐՈՒԹԻՒՆԻ
հոգաբարձութեան պաշտօնական
գրին, որ տպուած է Իւրաքանչիւր
քի ներքին կողմը:

Հոգաբարձ. Ա. Զ. Հեմալեան

Հոգաբարձութիւնն շնորհակալ

թեամբ կը ծանուցանէ թէ սեպական
ամսուն ի նպատակ հաստատութեան
տեսեալ նուիրատուութիւնները եղած են

Գ. Ն. Շիրինեան էֆ. Ընթ. դրո-
216 ըս. Կարապետ Գալապեան Սի-
րիսիսարցի (իր հանգուցեալ օրը 1895)
Գեորգ Գալապեանի հոգաբարձ
216, Անդրանիկ Գրիգորեան 176
20 փր. Տըթ. Միհրան Եւրոպեան
Ոմե 108, Սահակ Մարտիկեան
խառակեցք 100, Տիկին Կիւլեանի
բամանակ 60, Տիկին Պաշտա-
լեթեան 56, Տիկին Իսկուհի Եր-
կան 54, Գարու. Սիւրբան Արապեան
հանդէս Պալեան Սիւրբանարցի 20
ձեռամբ Տէր Խաչատուր քահանայ
Գալապեանի 20, Ոմե 20, Միհր.
հանդէս Մատանեան Սիւրբանարցի

Օվաճաղի ազգայիններ ձեռամբ Ան-
փան աղայ Զաքարեանի 6000

ածուկ, Սահակ էֆ. Սորապեանի
հոգաբարձ, Միհր. Գալապեանի
վալիսեան 1 աշ, 2 ուլ, Լեւոն
տիւնեան Սալմաթիւրուքի 1 ուլ

Խաչեան եղաբար 2 ուլ, Սամաթի-
ցի ազգային մը 1 ուլ, Գեորգ Պա-
շիսեան սեպական պատմութիւն խա-
ռակ, Կալիսեան Կարապետ Մար-
քոսեան բնակեալ շիրինեանի 1 ուլ

Եւ Սալմաթիւրուքի 7/4 շիւլ, Երկու ազգային
81/4 շիւլ, Զաքարեանի, Մաղրիպի
նախկին Սալմաթիւրուքի 6 շիւլ, 80 արմ.
Մանուէլ Գրիգոր Զարիսեան 10 փր.

Իրմիկ եւ 8 շիւլ, բառով, Գալա-
պեանի Եւրոպեան Շապի Գարապեանի
փիւ հայ, Մարտիկ Շիրինեան 600 արմ.
սիկաւի թուղթ, Գալապեանի Սի-
րիսիսարցի 5 զոյգ բրդեայ դուլապ,

Եւ Սիւրբան Արապեանի մէկ արմ.
նոց արձակեալ ոտք մը, հանգուցե-
լիւ Լեւոն Համաձեւեանի գրքերը
նոսր Գրիգոր էֆ. Գալապեանի 8 ա-

թիւկական գրքերը եւ 12 հատ չրա-
րական եւ այլ տեսարկներ:

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգային Հիւանդանոցի
Ա. Արեւիկեանի

Ս. Արեւիկեանի Գ. Լ. Արեւիկեանի

«ԹԵՐԻՍԻԱՆԸ ՀԱԳԻԳԱԹԻՒՆ»
30 ԳՈՒԱՐԸ

Վերջին դարու մէջ, Օսմանեան կա-
ռավարութեան իրադրոյթած բարեփո-
րումներուն եւ յատկապէս իրենց
ակներեւ ապագայի հարաւորեալ
հանդիսով լինակ կը ցուցնեն թէ հա-
ստաւան հիւանդանոց վրայ զետեղուած
ան: Անկողնակալ անձերու համար
պարտը ընէ փնտռել ներկայ յատ-
գիմութեանց եւ մեր վաղեմած բարեփո-
րումներուն ծագումն ու հեղինակը
ինչպէս նաեւ պարտը մըն է Օսմանեան

ԹԵՐԻՍԻԱՆ «ՀԱՅՐԵՆԻԲ» (85)

ԺԱՐՈՒՄՆԵՐԸ

ԴԱԳԱՂԻՆ ՄԷՁ

ՎԵՐՋԱԲԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԴԱՍԱՎՃԱԹՆԵՐԸ

Ե

Երբ եմբարքեց որ իր միջոցակցին
ցայց տուած ժամապաւտը հոսած ըլ-
լալու էր, կեցաւ, երկու մատը դրա-
ւերանը՝ լեզուին տակ, եւ արձակեց
այն սուր չիւնը, որ քանի՛ քանի՛ ան-
գամ Բարիլի մէջ, իրենց զիշերային
արշաւաններուն ատեն, իր նշան
ծառայած էր իրենց: Պատասխանող
չեղաւ:

—Արդեօք այն տխմարը հրահանգ-
ներս չ'անկեցա՞ւ, միմիջեւ չ'արգելեց
որ, ինչպէս գիտենք, իր մեղաւկցին
խելքին վրայ մեծ համարում չ'ունէր...
Կամ մի՞ գուցէ միւսը յանձնարարութիւն
կատարած չ'ըլլայ: Ո՛հ, տա անկարելի
է... Թխարարները զիշերը չ'են խա-

բեր... Ըսել է որ վերակացուներուն
ձեռքէն չէ կրցեր փախչիլ: Անիմա՛ծ է
Հիմա ինչ ընելու է...

Դիտարի եղբայրը պահուրեցաւ ծառի
արմատներուն մէջ եւ անոնց մէջտեղ
կ'ընկելով, ինչպէս դադան մը իր որջին
մէջ, անմիջապէս անհետելով եղաւ:

Եւ հոն սպասեց ու չուղեց հեռա-
նալ, վախճալով որ Բորթուկալ, ու եւ
պատճառով մը ուշացած ըլլալով, իր
մեկնելէն ետքը կուգայ եւ զինքը չ'ըն-
տելով կը շուտի կը մնայ:

Դիտարը սաստիկ մտիկ էր, եւ մըրը-
կախառն փնտը հովը ծառերը կը ծոցը-
նէր անարկու ճարձատիւներով:

Երկու երեք անգամ, հովուն դադ-
րած վայրկե

